



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието, храните и горите

Дирекция „Анализ и стратегическо планиране“

СИТУАЦИОННО-ПЕРСПЕКТИВЕН АНАЛИЗ НА МЛЯКО И МЛЕЧНИ ПРОДУКТИ

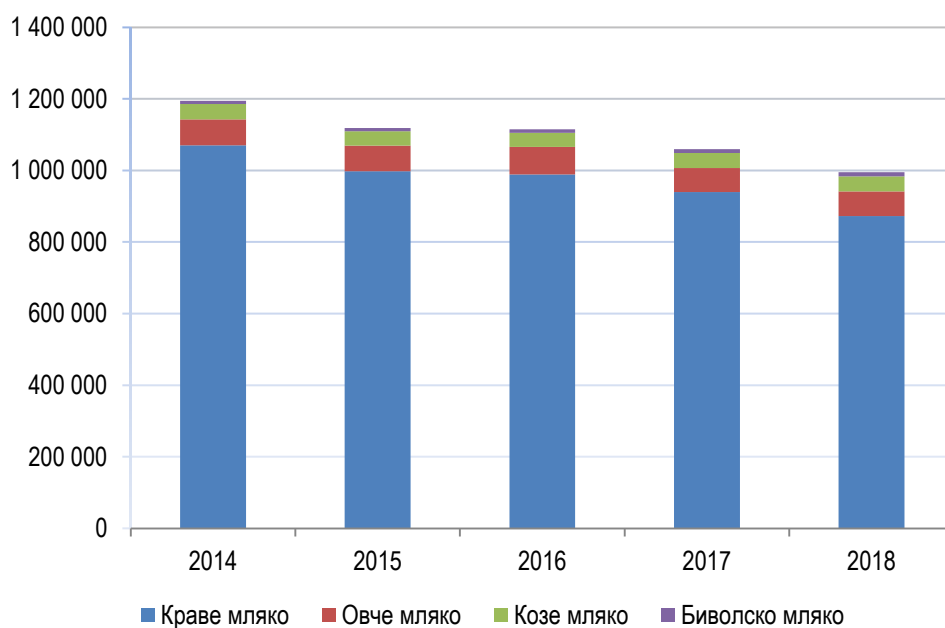
Октомври, 2019 г.

I. Ситуация и перспективи на вътрешния пазар

1. Производство на сурово мляко

По данни на отдел „Агростатистика“ на Министерство на земеделието, храните и горите (МЗХГ), през 2018 г. общият добив на мляко в страната възлиза на 995 023 хил. литра или с 6,1% по-малко в сравнение с предходната година. Намалението е в резултат основно от свиване на производството на краве мляко и в по-малка степен от отчетеното по-ниско производство и на козе мляко. Годишният добив на биволско и овче мляко бележи нарастване.

Фиг. 1. Производство на мляко през периода 2014 - 2018 г. (хил. литра)



Източник: МЗХГ, отдел „Агростатистика“

През 2018 г. в страната са добити 872 596 хил. литра **краве мляко** (88% от общото производство на мляко за годината), със 7,2% под нивото от предходната година, вследствие на редуциране на поголовието от млечни крави.

Към края на годината общият брой на млечните крави намалява със 7,1% на годишна база. Най-осезаем спад е налице при малките и средни стопанства с до 50 млечни животни, които, поради сравнително по-неефективно производство, изпитват и повече затруднения при привеждане на фермите в съответствие с изискванията за добив на качествена млечна суровина.

Едновременно с това, продължава и тенденцията на пренасочване на част от стопаните от млечно към месодайно говедовъдство, като броят на кравите за добив на месо бележи ръст от 10,5% спрямо 2017 г.

В същото време, фермите със 100 и повече млечни крави нарастват с близо 6%, а броят на отглежданите в тях животни – с 8%. Така, средният размер на стопанствата

достига 12 млечни крави (10,5 към края на 2017 г.), като вече 82% от всички млечни крави се отглеждат в стопанства с 20 и повече животни.

Средно за страната, през 2018 г. млечната продуктивност от крава се запазва на нивото от предходната година – около 3,73 хил. литра. Липсата на напредък по този показател може да се обясни с все още преобладаващия дял на стопанствата с малък и среден размер, където има слабости по отношение на породния състав и начина на отглеждане на животните. В големите пазарни стопанства, отглеждащи над 200 млечни крави, средната млечност достига 6 хил. литра, в резултат на прилаганото пълноценно хранене, провеждането на селекция и модернизиранието на производствения процес.

Таблица 1. Брой животни и производство на мляко

| Показатели | Мярка | 2016 | 2017 | 2018* | Изм. 2018/2017 |
|-----------------------------------|-------------------|------------------|------------------|------------------|-------------------|
| Краве мляко | | | | | |
| Млечни крави | брой | 271 329 | 252 056 | 234 055 | -7,1% |
| Производство | хил. литри | 988 900 | 939 978 | 872 596 | -7,2% |
| | тона | 1 018 567 | 968 177 | 898 774 | -7,2% |
| Средна млечност | литра/година | 3 645 | 3 729 | 3 728 | -0,03% |
| Биволско мляко | | | | | |
| Биволици | брой | 7 589 | 8 720 | 10 309 | 18,2% |
| Производство | хил. литри | 9 184 | 10 053 | 11 389 | 13,3% |
| | тона | 9 478 | 10 375 | 11 753 | 13,3% |
| Средна млечност | литра/година | 1 210 | 1 153 | 1 105 | -4,2% |
| Овче мляко | | | | | |
| Млечни овце-майки | брой | 1 026 221 | 992 069 | 988 386 | -0,4% |
| Производство | хил. литри | 76 986 | 67 029 | 69 117 | 3,1% |
| | тона | 79 681 | 69 375 | 71 536 | 3,1% |
| Средна млечност | литра/година | 75 | 68 | 70 | 3,4% |
| Козе мляко | | | | | |
| Кози-майки | брой | 199 438 | 220 866 | 231 250 | 4,7% |
| Производство | хил. литри | 39 776 | 42 316 | 41 921 | -0,9% |
| | тона | 40 930 | 43 543 | 43 137 | -0,9% |
| Средна млечност | литра/година | 199 | 192 | 181 | -5,4% |
| Общо производство на мляко | хил. литри | 1 114 846 | 1 059 376 | 995 023 | -6,1% |
| | тона | 1 148 656 | 1 091 470 | 1 025 200 | -6,1% |

Бележки: броят на животните е към 1 ноември на съответната година, а производството на мляко – за периода 1 ноември на предходната – 31 октомври на съответната година; средната млечност е резултатна величина.

Източник: МЗХГ, отдел „Агростатистика“

При млечните овце-майки се наблюдава относително запазване на поголовието (-0,4%) и увеличение на средния млеконадой (3,4%) спрямо предходната 2017 г.,

което предопределя с 3,1% по-висок добив на **овче мляко** през 2018 г. (69 117 хил. литра).

Производството на **козе мляко** през 2018 г. е в размер на 41 921 хил. литра – с близо 1% по-малко на годишна база. Увеличението на броя на отглежданите кози-майки с 4,7% през 2018 г. успява частично да компенсира отчетената по-ниска (с 5,4%) средна млечност от коза-майка през годината.

Добивът на **биволско мляко** бележи ръст от 13,3% в сравнение с предходната година, но остава сравнително малък - 11 389 хил. литра. Увеличението се дължи на отглежданите с близо 18% повече биволици, докато средната млечност намалява с 4,2%.

През 2019 г. се очаква общият добив на мляко в страната да възлезе на около 970 млн. литра – с около 3% под нивото от предходната година, най-вече поради намаление на производството на краве мляко.

Макар и с по-бавни темпове, тенденцията на редуциране на поголовието на млечните крави, основно за сметка на отпадане на част от дребните стопанства и увеличение на кравите за месо, вероятно ще продължи и през 2019 г. От друга страна, с постепенното уедряване на фермите може да се очаква известно повишение на средната млечна продуктивност. Така, производството на краве мляко през 2019 г. се предвижда да възлезе на около 845 млн. литра.

Отчитайки броя на млечните овце-майки и козите-майки към края на 2018 г. и потенциала за повишение на средната млечност, през 2019 г. се очаква добивът на овче и козе мляко да бъде около или малко над нивото от 2018 г. По-чувствително увеличение се предвижда при биволското мляко, но не до степен, която да окаже съществено влияние върху общия добив на мляко в страната.

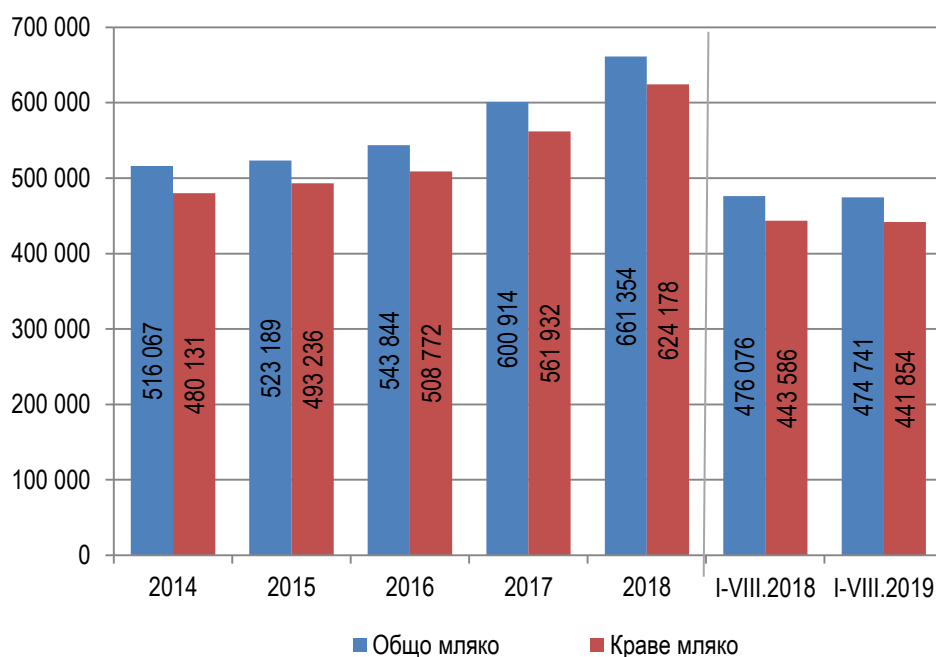
Очаква се през оставащите месеци до края на годината и в началото на следващата, развитието на млечния сектор да бъде благоприятствано от сравнително по-ниските цени на фуражните култури от реколта `2019, финансовата подкрепа по схемите за обвързано подпомагане и преходната национална помощ, както и от относително спокойната към момента епизоотична обстановка в сектора. За подобряване на производителността и устойчивостта на стопанствата в млечния сектор ще допринесе и стартиралото през 2019 г. подпомагане по схемите на държавни помощи за „Инвестиции за закупуване на съоръжения за добив и съхранение на сурово мляко и съоръжения за изхранване на новородени животни с мляко“ и „Инвестиции за закупуване или изграждане на обекти за преработка и/или обработка на сурово мляко“. Това ще даде възможност на фермерите, отглеждащи животни в отдалечени и труднодостъпни райони на страната, да подобрят добива и съхранението на сурово мляко, както и преработката и реализацията на продукцията си.

2. Употреба на млечната суровина и производство на крайни продукти от млекопреработвателните предприятия

През последните няколко години се наблюдава постепенно нарастване на броя на предприятията в млекопреработвателната промишленост в страната, както и на заетите лица в тях. По данни на Агростатистиката, през 2018 г. в страната оперират 237 млекопреработвателни предприятия – със 17 повече спрямо предходната година, които осигуряват заетост на над 7,4 хиляди лица. Общата стойност на реализираната продукция от тях през 2018 г. нараства с 3,6% на годишна база и възлиза на 837 млн. лева (без ДДС).

През 2018 г. предприятията от сектора са преработили общо 661 354 хил. литра изкупено в страната сурово мляко – с 10,1% повече на годишна база. Същевременно, директните продажби и употребата на сурово мляко в стопанствата отбелязват годишен спад от 27,2% (Таблица 2).

Фиг. 2. Сурово мляко, насочено за преработка в млекопреработвателните предприятия през периода 2014 – август 2019 г. (хил. литра)



Източник: МЗХГ, отдел "Агростатистика" (месечните данни за 2018 и 2019 г. са предварителни)

Така, през 2018 г. делът на насоченото за преработка мляко в общия обем добито мляко в страната достига 66,5% (56,7% през 2017 г.). Множество са факторите, обуславящи този ръст - окрупняването на млечните ферми, положените усилия от страна на млекопроизводителите за повишаване качествените показатели на млякото, прилагането на плана за контрол на качеството на млякото от БАБХ и т. н. Влияние оказват и изменените условия по схемите за обвързано подпомагане в сектора, като от кампания 2017 г. са въведени изисквания за доказване на минимална реализация на мляко, съобразена с породната принадлежност и продуктивност на млечните животни

(стокови и под селекционен контрол).

Таблица 2. Реализация на мляко през периода 2016 - 2018 г. (хил. литра)

| Вид реализация | 2016 | | 2017 | | 2018 | | Изменение 2018/2017 | |
|-------------------------------------------------------------------------|------------------|----------------|------------------|----------------|----------------|----------------|---------------------|---------------|
| | Общо мляко | в т. ч. краве | Общо мляко | в т. ч. краве | Общо мляко | в т. ч. краве | Общо мляко | в т. ч. краве |
| Общо добито мляко, в т. ч.: | 1 114 846 | 988 900 | 1 059 376 | 939 978 | 995 023 | 872 569 | -6,1% | -7,2% |
| Преработено в предприятията | 543 844 | 508 772 | 600 914 | 561 932 | 661 354 | 624 178 | 10,1% | 11,1% |
| Директни продажби, собствена консумация и друга употреба в стопанствата | 571 002 | 480 128 | 458 462 | 378 046 | 333 669 | 248 418 | -27,2% | -34,3% |
| Относителен дял на преработеното мляко от общо добитото мляко (%) | 48,8% | 51,4% | 56,7% | 59,8% | 66,5% | 71,5% | - | - |

Източник: МЗХГ, отдел "Агростатистика"

През 2018 г. кравето мляко заема над 94% от общо преработеното, добито в страната, мляко. Независимо от по-ниското производство на краве мляко през годината, насоченото за преработка количество бележи ръст от 11,1% на годишна база и вече представлява почти 72% от общо добитото краве мляко.

При преработката на биволско мляко се отчита още по-значително увеличение спрямо 2017 г. - 33,5%, но количеството остава сравнително малко, формирайки едва 0,6% от общо преработеното мляко.

Същевременно, насоченото за преработка овче и козе мляко намалява, съответно с 8,2% и 5,7%, в резултат от наложените ограничителни мерки в някои райони на страната, във връзка с възникване на заболяването „Чума по преживните животни“, а при козето мляко – в допълнение и с по-нисък добив през 2018 г.

Таблица 3. Преработено мляко през периода 2016 - 2018 г.

| Вид мляко | 2016 | | 2017 | | 2018 | | Изм. 2018/2017 |
|-----------------|-------------------------|------------------------------|-------------------------|------------------------------|-------------------------|------------------------------|----------------|
| | Количество (хил. литра) | Дял от преработено мляко (%) | Количество (хил. литра) | Дял от преработено мляко (%) | Количество (хил. литра) | Дял от преработено мляко (%) | |
| Краве | 508 772 | 93,6% | 561 932 | 93,5% | 624 178 | 94,4% | 11,1% |
| Овче | 21 745 | 4,0% | 26 857 | 4,5% | 24 660 | 3,7% | -8,2% |
| Козе | 10 354 | 1,9% | 9 360 | 1,5% | 8 827 | 1,3% | -5,7% |
| Биволско и смес | 2 973 | 0,5% | 2 765 | 0,5% | 3 690 | 0,6% | 33,5% |
| Общо | 543 844 | 100% | 600 914 | 100% | 661 354 | 100,0% | 10,1% |

Източник: МЗХГ, отдел "Агростатистика"

Бележка: Включва количествата мляко, произведени в България.

През 2018 г., в рамките на своето производство, млекопреработвателните предприятия са използвали 17,8 хил. тона вносно сурово мляко (17,4 хил. тона – краве и 0,4 хил. тона – овче), доставено изцяло от държави-членки на ЕС. През годината са вложени и 350 тона концентрирано мляко, 4 054 тона мляко и сметана на прах, 7 398 тона млечен концентрат и 734 тона други млечни продукти (сметана, закваска, суроватка) от внос.

Увеличената преработка на мляко през 2018 г. обуславя отчетеното по-голямо производство при повечето основни млечни продукти, като най-значителен ръст на годишна база отбелязва производството на пресни сирена, включително извара – близо 16% (Таблица 4).

Таблица 4. Производство на крайни продукти от млекопреработвателните предприятия през периода 2016 - 2018 г.

| Продукти | Мярка | 2016 | 2017 | 2018 | Изм. 2018/2017 |
|----------------------------------------------------------------------------------|------------|---------|---------|---------|-------------------|
| Пакетирано прясно мляко | хил. литра | 65 296 | 70 860 | 71 750 | 1,3% |
| Пакетирана сметана, прясна или заквасена | тона | 2 456 | 2 555 | 2 357 | -7,7% |
| Натурално кисело мляко - вкл. за пиене | тона | 134 410 | 146 114 | 131 991 | -9,7% |
| Ароматизирани кисели млека и млечни десерти | тона | 11 380 | 16 293 | 15 389 | -5,5% |
| Млечни мазнини | тона | 890 | 1 056 | 1 071 | 1,4% |
| Бяло саламурено сирене - общо, в т.ч: | тона | 36 803 | 42 878 | 44 313 | 3,3% |
| - от краве мляко | тона | 28 997 | 33 682 | 35 823 | 6,4% |
| - от овче мляко | тона | 4 198 | 5 377 | 5 272 | -2,0% |
| - от други млека (козе, биволско и смес) | тона | 3 608 | 3 819 | 3 218 | -15,7% |
| Кашкавал - общо, в т.ч: | тона | 20 960 | 24 458 | 25 888 | 5,8% |
| - от краве мляко | тона | 18 251 | 21 763 | 23 888 | 9,8% |
| - от овче мляко | тона | 2 149 | 1 820 | 993 | -45,4% |
| - от други млека (козе, биволско и смес) | тона | 560 | 875 | 1 007 | 15,1% |
| Пресни сирена (вкл. извара) | тона | 3 923 | 5 600 | 6 488 | 15,9% |
| Други сирена | тона | 1 642 | 1 765 | 1 687 | -4,4% |
| Топени и пушени сирена | тона | 3 000 | 1 792 | 1 669 | -6,9% |
| Други продукти | тона | 1 063 | 950 | 3 711 | 290,6% |
| Имитиращи саламурени и чедаризирани продукти, съдържащи в състава си краве мляко | тона | 16 231 | 14 699 | 13 502 | -8,1% |

Източник: МЗХГ, отдел "Агростатистика"

Общото производство на кашкавал през 2018 г. нараства с 5,8% спрямо предходната година. Най-голям принос за това има кашкавалът от краве мляко, като основен продукт от тази група. Увеличение се отчита и при производството на

кашкавал от други млека (козе, биволско и смес) – с 15,1%, под влияние на засиленото търсене на пазара на този вид сирена. Същевременно, производството на сравнително скъпия кашкавал от овче мляко се свива с 45,4%.

Общо произведеното количество бяло саламурено сирене през 2018 г. е с 3,3% над нивото от 2017 г., поради ръст от 6,4% при кравето сирене, докато произведеното овче сирене и сирене от други млека намаляват съответно с 2% и 15,7%.

Макар и по-слабо, през годината нараства и производството на млечни мазнини и пакетирано прясно мляко - с малко над 1%.

В рамките на 2018 г. се наблюдава намаление на произведените количества кисели млека – с 9,7% на натуралното кисело мляко и с 5,5% - на ароматизираните кисели млека и млечни десерти, както и на сметана (прясна или заквасена) - със 7,7%.

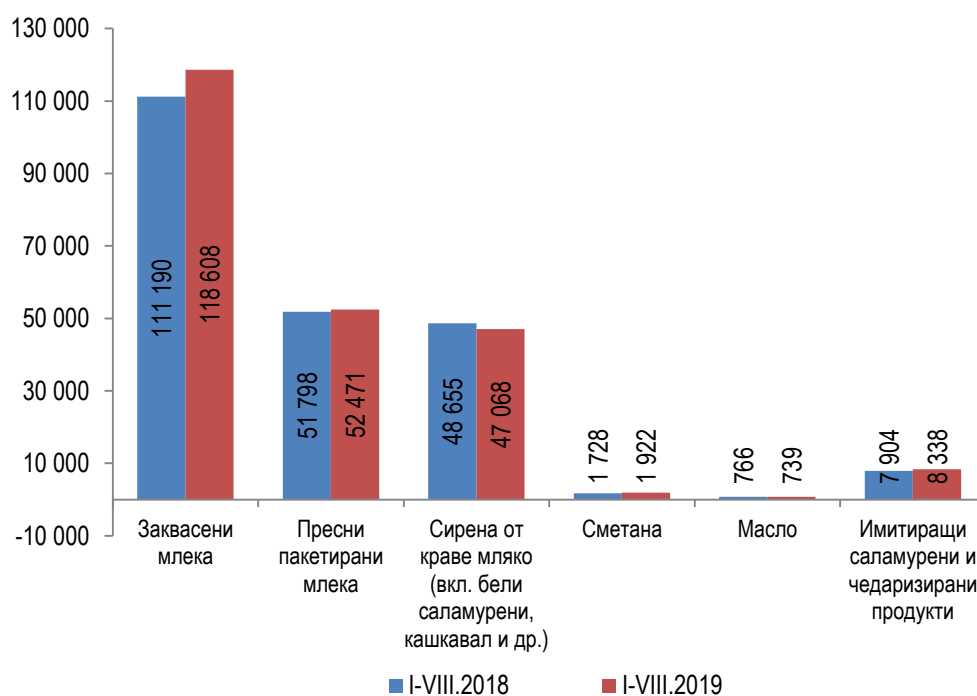
Продължавайки тенденцията от 2015 г. насам, производството на имитиращи саламурени и чедаризирани продукти, съдържащи в състава си мляко, се свива с 8,1% на годишна база. За това допринасят въведените нормативни промени, насочени към ясното разграничаване на имитиращите от млечните продукти както в процеса на производството, така и при предлагането им на пазара, с цел защита на потребителите от заблуда, както и отливът на търсене на имитиращи продукти, за сметка на по-здравословните и качествени млечни продукти. От м. юни 2018 г. производството, разфасовката и преупаковането на имитиращи продукти се осъществява в отделни обекти от тези за млечни продукти.

По предварителни данни от месечните наблюдения на отдел „Агростатистика“ на МЗХГ, **през периода януари - август 2019 г.** общо преработеното българско мляко в млекопреработвателните предприятия възлиза на 474 741 хил. литра, което представлява запазване около нивото на съответния период на 2018 г. (-0,3%). Количеството преработено краве мляко е 441 854 хил. литра – с 0,4% по-малко на годишна база, докато преработката на другите видове млека (овче, козе и биволско) се увеличава с 1,2%, до 32 887 хил. литра.

През първите осем месеца на 2019 г. производството на сметана нараства с 11,3% на годишна база, а това на заквасени млека - с 6,7%. Макар и по-слабо, увеличение се наблюдава и при пресните пакетирани млека – с 1,3%. Същевременно, произведените сирена от краве мляко (вкл. кашкавал и пресни сирена) и масло са съответно с 3,3% и 3,5% по-малко. Производството на имитиращи продукти е с 5,5% над нивото от аналогичния период на 2018 г.

Общо преработеното количество мляко за цялата 2019 г. се очаква да остане близо до отчетеното за 2018 г.

Фиг. 3. Производство на основни продукти от млекопреработвателните предприятия през периода януари – август 2019 г. (тона)



Източник: МЗХГ, "Агростатистика" (предварителни данни)

3. Внос на мляко и млечни продукти

В страната традиционно се внасят съществени количества мляко и млечни продукти както за нуждите на хранително-вкусовата промишленост, така и за разнообразяване на асортимента на пазара.

Таблица 5. Внос на мляко и млечни продукти, 2017 – юли 2019 г. (тона)

| Продукти | 2017 | 2018 | I-VII. 2018 | I-VII. 2019 | Изменение | |
|-------------------------------------------------------------------------------|----------------|----------------|---------------|---------------|--------------|------------------|
| | | | | | 2018/2017 | I-VII. 2019/2018 |
| Мляко и млечни продукти – общо, в т. ч.: | 145 424 | 145 032 | 89 922 | 77 188 | -0,3% | -14,2% |
| Мляко и сметана, неконцентрирани | 52 663 | 52 079 | 32 772 | 28 746 | -1,1% | -12,3% |
| Мляко и сметана, концентрирани или с прибавка на захар или други подсладители | 45 247 | 40 571 | 27 065 | 17 838 | -10,3% | -34,1% |
| Заквасени млека и сметана, кисело мляко, кефир и др. | 6 237 | 8 225 | 5 345 | 5 919 | 31,9% | 10,7% |
| Суроватка | 10 755 | 11 238 | 6 488 | 5 576 | 4,5% | -14,0% |
| Масло и други млечни мазнини; млечни пасти за намазване | 7 708 | 6 916 | 3 653 | 4 428 | -10,3% | 21,2% |
| Сирена и извара | 22 814 | 26 023 | 14 600 | 14 681 | 14,1% | 0,6% |

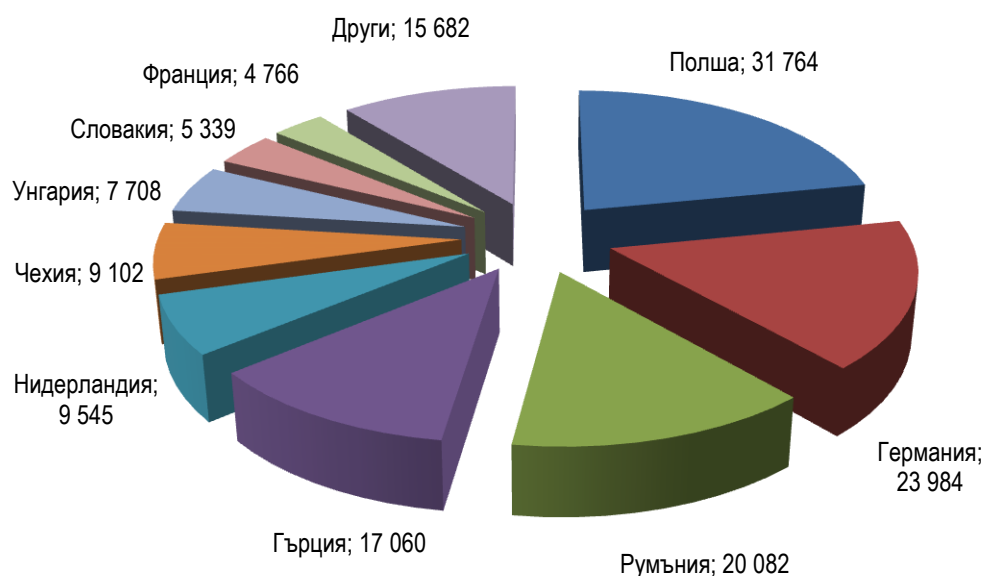
Източник: Данни на НСИ, обработени от МЗХГ (предварителни данни за 2019 г.)

По данни на НСИ, през 2018 г. са внесени 145 032 тона мляко и млечни продукти. Общото количество е незначително под нивото от предходната година (с 0,3%), като при отделните групи продукти тенденциите са разнопосочни. Най-значителен по обем остава вносът на неконцентрирани мляко и сметана, следван от този на концентрирани мляко и сметана, сирена и др. (Табл. 5).

Подобно на предходни години, вносът на мляко и млечни продукти е почти изцяло от ЕС. Доставките от Съюза са в размер на 144 815 тона (-0,2% на годишна база), по-значителните от които са от Полша, Германия, Румъния и Гърция (Фиг. 4).

Вносът на млечни продукти от трети страни, който по принцип е ограничен, бележи спад от 41% спрямо 2017 г., до 217 тона (предимно сирена и кисело мляко), доставени главно от Сърбия и Ливан.

Фиг. 4. Внос на мляко и млечни продукти през 2018 г. по страни (тона)



Източник: НСИ

През 2018 г. се наблюдава чувствително намаление на вноса на концентрирано мляко и сметана на годишна база – с 10,3%, до голяма степен свързано с увеличената преработка на българско мляко. Все пак, вносът на тези продукти остава сравнително голям, поради липсата на производство в страната.

Макар и по-слабо (с 1,1%), намаляват и доставките на неконцентрирани мляко и сметана, като над половината от количествата са в опаковки до 2 литра за директна продажба в магазинната мрежа. Основни партньори са Полша, Гърция, Румъния, Унгария и Чехия.

Фиг. 5. Структура на вноса на мляко и млечни продукти през 2018 г. (количество)



Източник: НСИ

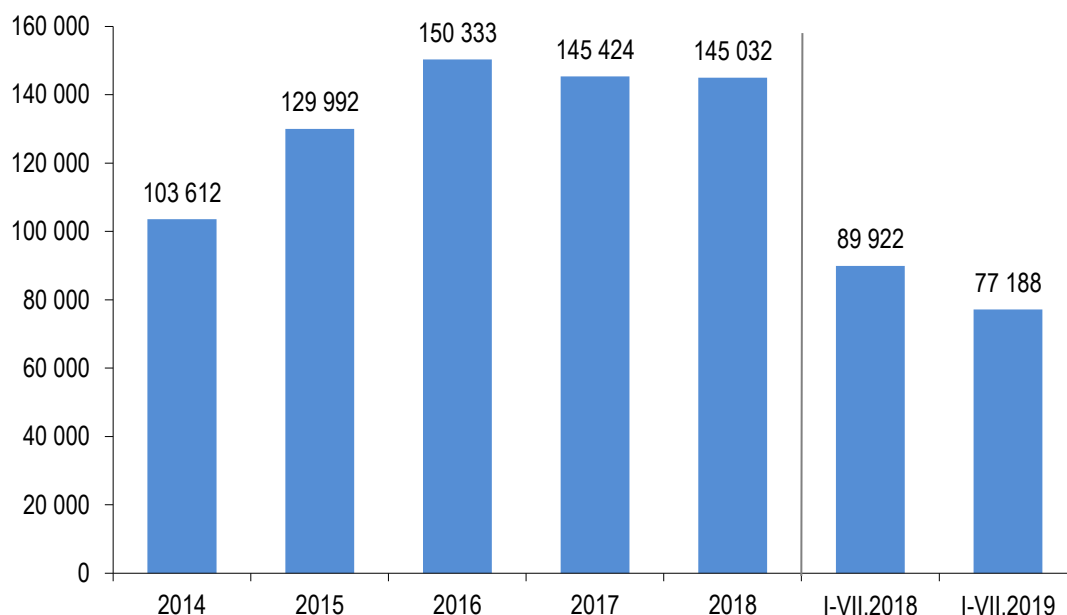
През 2018 г. вносът на сирена и извара (вкл. жълти сирена, подобни на българския кашкавал) отбелязва ръст от 14,1% спрямо предходната година. Освен че допринасят за разнообразяване на асортимента на пазара, част от вносните сирена са атрактивни и в ценово отношение, като се конкурират с някои сходни български продукти. Най-значителни са доставките на сирена от Полша (7,2 хил. тона), Германия (6,2 хил. тона), Нидерландия (3,4 хил. тона), Италия (1,7 хил. тона) и Гърция (1,3 хил. тона).

Сред останалите групи млечни продукти, намаление на годишна база се отчита при вноса на масло и други млечни мазнини, а увеличение – при този на заквасени млека и суроватка.

По предварителни данни на НСИ, **през периода януари – юли 2019 г.** вносът на мляко и млечни продукти спада с 14,2% спрямо същия период на предходната година, за което вероятно са повлияли повишените доставни цени на голяма част от продуктите (с между 5% и 43%, най-значително при концентрираните мляко и сметана).

Чувствително намаление на годишна база е налице при доставките на концентрирани мляко и сметана, а по-умерено – при тези на суроватка и неконцентрирани мляко и сметана. От друга страна, вносът на масло и заквасени млека и сметана бележи ръст, а внесените количества сирена остават близо до нивата от същия период на 2018 г.

Фиг. 6. Внос на мляко и млечни продукти през периода 2014 – юли 2019 г. (тона)



Източник: НСИ (предварителни данни за 2019 г.)

Близо 99,8% от общото количество мляко и млечни продукти, доставени от чужбина за седемте месеца на 2019 г., са от ЕС, в т. ч. от Полша (17,5 хил. тона), Германия (15,2 хил. тона), Гърция (9,9 хил. тона), Румъния (8,2 хил. тона), Нидерландия (5,7 хил. тона) и Чехия (3,7 хил. тона).

Вносът на мляко и млечни продукти от трети страни е в размер на 131 тона, от които 116 тона от Сърбия (предимно бяло саламурено сирене).

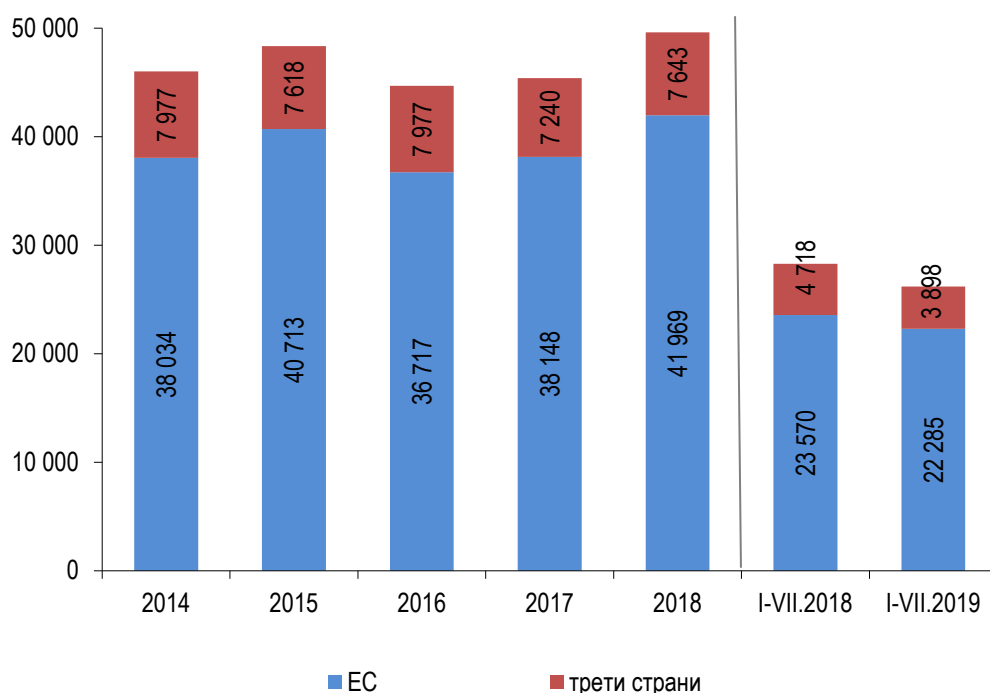
Отчитайки темпа на внос до м. юли, общият внос на мляко и млечни продукти за цялата 2019 г. се очаква да бъде около и под нивото от предходната година.

4. Износ на мляко и млечни продукти

Независимо от силната конкуренция на международните пазари, през последните три години се наблюдава постепенно увеличение на износа на млечни продукти от България. По данни на НСИ, общият износ на мляко и млечни продукти през 2018 г. нараства с 9,3% на годишна база, достигайки 49 612 тона (Таблица 6). Предпоставка за това е повишеното промишлено производство на повечето от основните млечни продукти.

Изпращанията на мляко и млечни продукти за страните от ЕС през 2018 г. формират около 85% от общия износ, отбелязвайки 10%-но нарастване спрямо предходната година. Традиционно, най-значителни са количествата за съседните Гърция и Румъния, следвани от тези за Германия, Испания, Обединеното кралство и др. (Фиг. 8)

Фиг. 7. Износ на мляко и млечни продукти през периода 2014 – юли 2019 г. (тона)



Източник: НСИ (предварителни данни за 2019 г.)

Експортът за трети страни също отчита ръст - около 6%. Основни дестинации са САЩ, Ливан и Австралия, за които се изнасят предимно бяло саламурено сирене от овче и краве мляко и кашкавал.

Таблица 6. Износ на мляко и млечни продукти, 2017 – юли 2019 г. (тона)

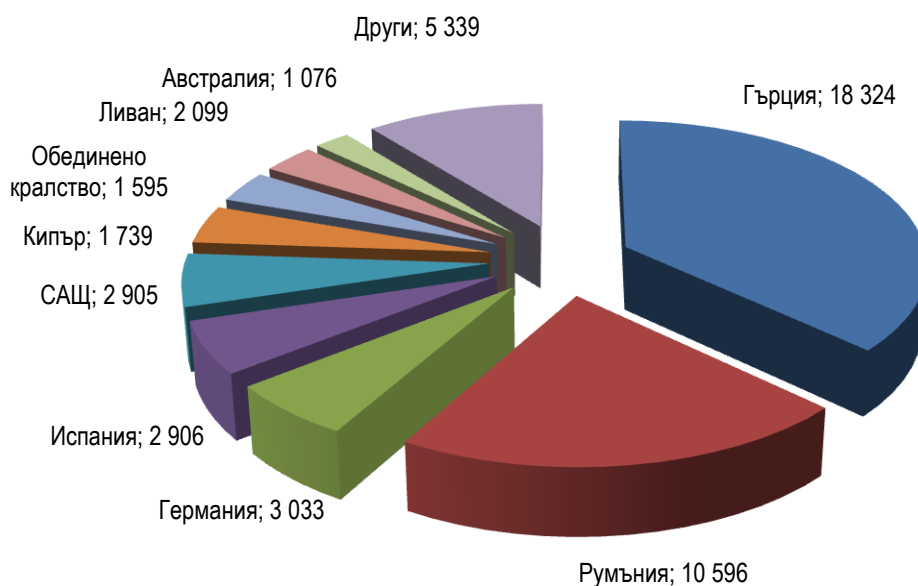
| Продукти | 2017 | 2018 | I-VII. 2018 | I-VII. 2019 | Изменение | |
|-------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------------|
| | | | | | 2018/ 2017 | I-VII. 2019/2018 |
| Мляко и млечни продукти – общо, в т. ч.: | 45 388 | 49 612 | 28 288 | 26 183 | 9,3% | -7,4% |
| Мляко и сметана, неконцентрирани | 7 638 | 13 872 | 7 192 | 6 667 | 81,6% | -7,3% |
| Мляко и сметана, концентрирани или с прибавка на захар или други подсладители | 2 086 | 1 347 | 679 | 1 338 | -35,4% | 96,9% |
| Заквасени млека и сметана, кисело мляко, кефир и др. | 9 587 | 9 945 | 5 436 | 4 831 | 3,7% | -11,1% |
| Суроватка | 819 | 408 | 224 | 237 | -50,2% | 5,8% |
| Масло и други млечни мазнини; млечни пасты за намазване | 595 | 530 | 307 | 344 | -10,9% | 12,0% |
| Сирена и извара | 24 663 | 23 510 | 14 449 | 12 768 | -4,7% | -11,6% |

Източник: Данни на НСИ обработени от МЗХГ (предварителни данни за 2019 г.)

Най-значителен принос за отбелязания ръст на общия експорт на мляко и млечни продукти през 2018 г. имат неконцентрираните мляко и сметана (основно

мляко). Износът на тези продукти нараства с близо 82% в сравнение с предходната година, поради по-големия обем на изпращанията за Румъния (5,3 хил. тона) и Гърция (7,8 хил. тона).

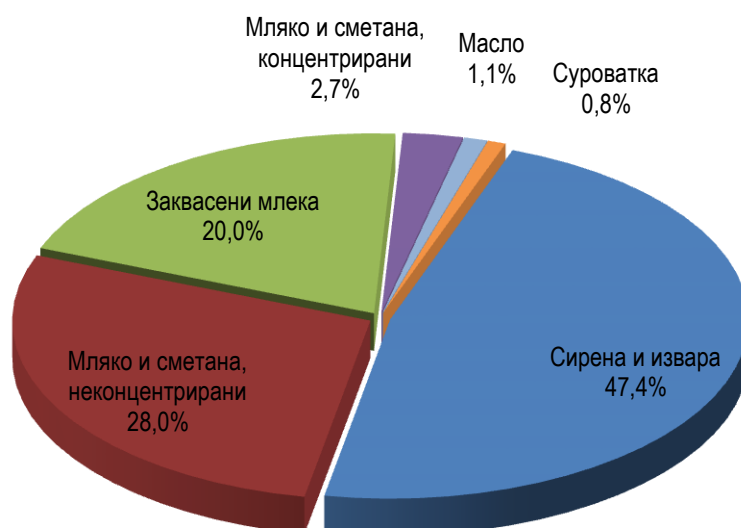
Фиг. 8. Износ на мляко и млечни продукти през 2018 г. по страни (тона)



Източник: НСИ

Реализираните извън граница количества заквасени млека и сметана са с около 4% повече спрямо 2017 г. и включват предимно кисели млека (натурално или с различни добавки). Основни пазари за тези продукти остават Гърция, Испания, Румъния, Португалия, Обединеното кралство и Унгария.

Фиг. 9. Структура на износа на мляко и млечни продукти през 2018 г. (количество)



Източник: НСИ

През 2018 г. износът на сирена, който обикновено формира около половината от общо експортираното количество мляко и млечни продукти, се свива с 4,7% на годишна база, вследствие на спада при бялото саламурено краве сирене и при кашкавала (общо с около 19%). Експортът на саламурено сирене от овче мляко се задържа на нивото от предходната година (около 6,1 хил. тона), а този на пресни сирена (вкл. извара и сирене от суроватка) нараства със 7,8% (до 4,6 хил. тона).

Основни дестинации за българските сирена и през 2018 г. са Гърция (6,5 хил. тона), САЩ (2,9 хил. тона), Германия (2,8 хил. тона), Румъния (2,7 хил. тона), Ливан (2,1 хил. тона), Обединеното кралство (1,1 хил. тона), Австралия (1,1 хил. тона) и Испания (0,8 хил. тона).

При останалите групи млечни продукти, които по принцип заемат малък дял от общия експортиран обем, се наблюдава намаление на износа спрямо 2017 г.

По предварителни данни на НСИ, **през периода януари – юли 2019 г.** общо изнесеното количество мляко и млечни продукти е със 7,4% по-малко на годишна база, в резултат най-вече от свиването на експорта на сирена и извара. Въпреки това, сирената остават водещи в структурата на износа на млечни продукти, като през първите седем месеца на 2019 г. са изнесени 4 002 тона бяло саламурено сирене от краве мляко, 3 323 тона саламурено сирене от овче или биволско мляко, 1 774 тона кашкавал и 2 516 тона пресни сирена (с незавършено зреене) и извара.

В сравнение със същия период на 2018 г., намаление се отчита и при изнесените заквасени млека и неконцентрирани мляко и сметана.

Значителен ръст на годишна база се отчита при реализацията на външните пазари на концентрирани мляко и сметана (близо два пъти), а по-умерен - при маслото (с 12%) и суроватката (с 5,8%).

Изпращанията на мляко и млечни продукти за ЕС се свиват с 5,4% спрямо седемте месеца на 2018 г. Наблюдава се намаление на количествата, насочени за Румъния (с 36%), Испания (с 39%) и Германия (с 4%) и същевременно увеличение на за други традиционни европейски пазари като Гърция (с 14%), Обединеното кралство (с 22%) и Кипър (с 12%).

При износа за трети страни също се отчита понижение на годишна база – със 17,4%, вследствие на спад с между 29% и 51% на експорта за най-големите ни пазари за млечни продукти (основно сирена) извън ЕС – Ливан, САЩ и Австралия. От друга страна, нарастват количествата, реализирани в Сърбия, Канада, Ирак, Македония и Обединените арабски емирства.

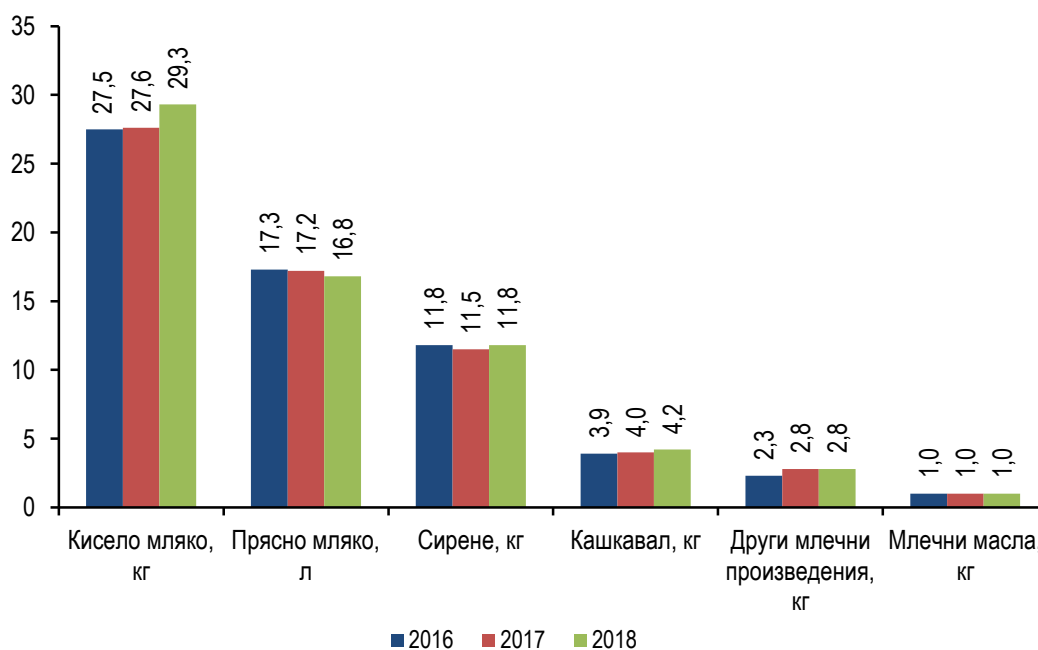
До края на 2019 г. се очаква износът на млечни продукти да бъде благоприятстван от високите цени и стабилното търсене на външните пазари. Така, наблюдаваното изоставане до м. юли може да бъде донякъде преодоляно и общият експорт за 2019 г. да бъде близко до нивото от предходната година.

Известно влияние върху търговските потоци може да окажат наложените от САЩ допълнителни мита в размер на 25% при внос на определени селскостопански продукти (вкл. млечни продукти) от държави членки на ЕС, считано от 18 октомври 2019 г. Мерките на САЩ обхващат само част от българския експорт на млечни продукти за американския пазар, и по-специално някои тарифни позиции за сирене от краве мляко. Допълнителните мита засягат частично вноса на овче сирене в САЩ от определени страни от ЕС, вкл. водещи доставчици като Испания, Гърция и Италия, но на практика не и този от България (тъй като за основните тарифни позиции, по които се внася овче сирене от България не са предвидени допълнителни мита за България). Това би могло да представлява възможност за увеличение на българския износ на овче сирене за американския пазар.

5. Потребление на мляко и млечни продукти от домакинствата

Традиционно, от млечните продукти потреблението на кисело мляко, прясно мляко и сирене е най-голямо. По данни на НСИ, през 2018 г. потреблението на лице от домакинство на повечето основни млечни продукти е около или над нивата от предходната година (Фиг. 10).

Фиг. 10. Средно потребление на мляко и млечни продукти на лице от домакинство през периода 2016 – 2018 г.



Източник: НСИ

По-съществено увеличение на годишна база се отчита при консумацията на кисело мляко - с 6,2% и кашкавал - с 5%, а по-слабо – при сиренето - с 2,6%. Потреблението на млечни масла и други млечни произведения (различни продукти на млечна основа, включително с подсладители, добавка на плодове и др.) се задържат на

нивото от предходната година. Единствено консумацията на прясно мляко на лице от домакинствата се понижава с 2,3%, като една от вероятните причини за това е нарастващата популярност на някои млека от растителен произход (като от соя, бадеми и др.) по здравословни или етични причини.

Спрямо първото шестмесечие на 2018 г., наличните данни за същия период на 2019 г. сочат увеличение на средното потребление на лице от домакинствата на сирене – с 3,5%, до 5,9 кг/лице, запазване потреблението на кисело мляко – на 14,5 кг/лице и намаление на консумацията на прясно мляко – с 4,6%, до 8,3 литра/лице.

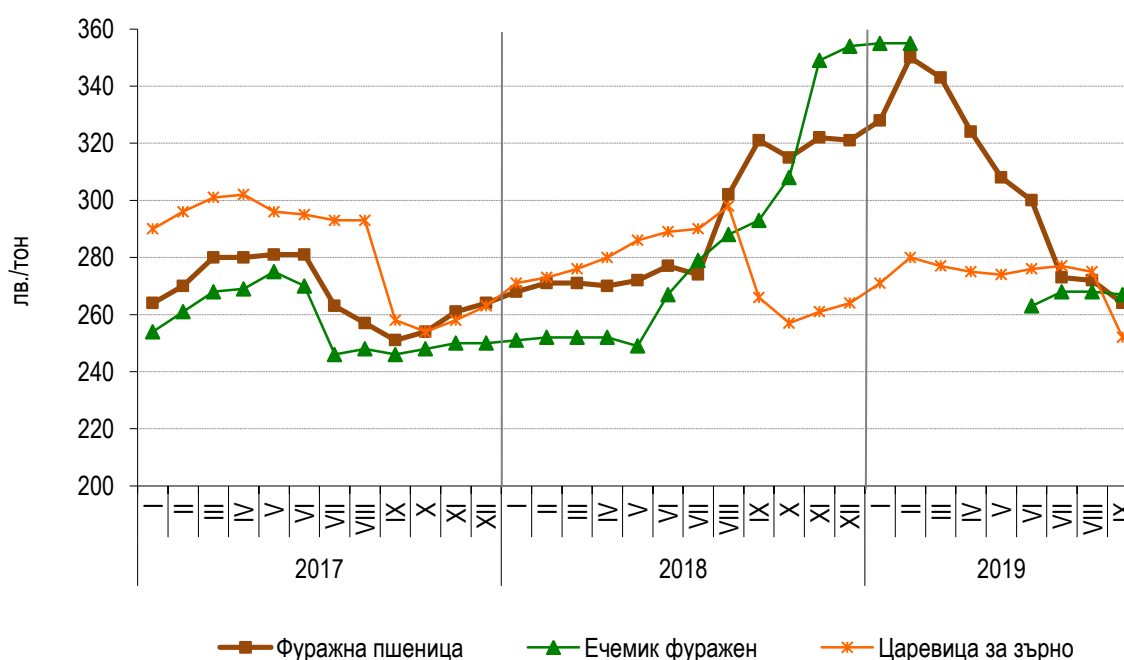
6. Цени на мляко и млечни продукти

Цени на фуражи

Основна част от общите разходи за производство на мляко се формира от разходите за изхранване на животните. Затова, при равни други условия, влиянието на ценовите равнища на фуражните култури и на самите фуражи върху цените на млякото и млечните продукти е определящо.

В ценово отношение 2018 г. се характеризира с два периода – сравнително ниски цени на фуражните култури през първото полугодие, под натиска на високото предлагане на зърнени култури в световен мащаб и значително поскъпване на зърното, особено на пшеница и ечемик, през второто шестмесечие, отново под влиянието на световната търговия със зърно.

Фиг. 11. Изкупни цени на основни фуражни култури през периода януари 2017 – септември 2019 г. (лв./тон)

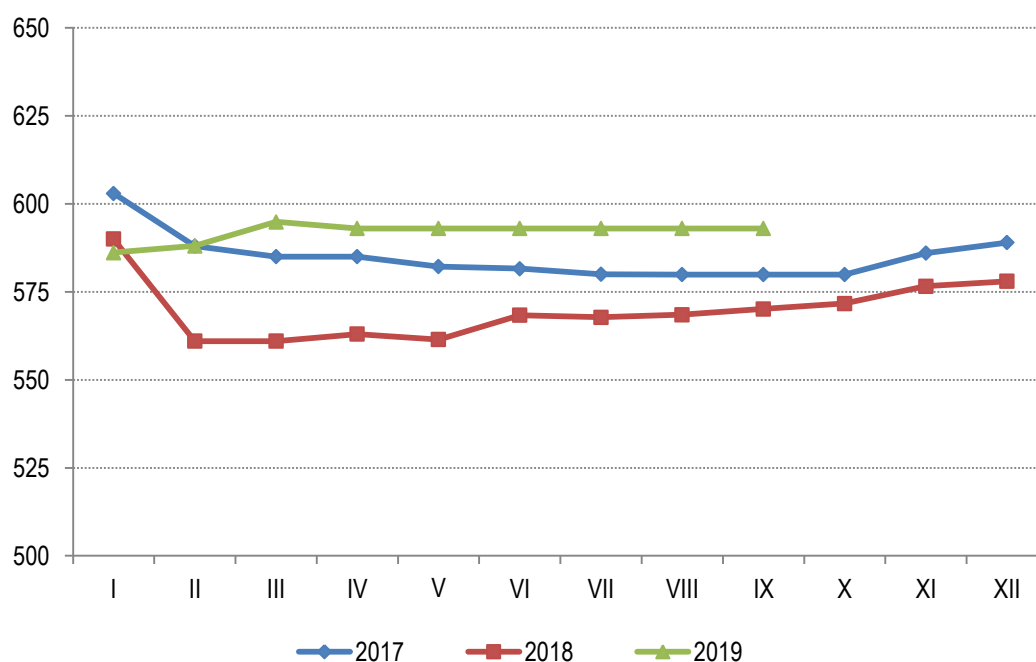


Източник: САПИ ЕООД

Така, по данни на Системата за агропазарна информация (САПИ), средногодишната изкупна цена на фуражната пшеница за календарната 2018 г. нараства с 8,7% на годишна база, а на фуражния ечемик - с 10% (до съответно 290 лв./тон и 283 лв./тон). Същевременно, царевичата за зърно поевтинява средно с 2,6% (до 276 лв./тон), поради по-ниските ценови равнища, отчетени през първите седем месеца на годината.

Средно за периода януари – септември 2019 г., изкупните цени на фуражната пшеница и ечемика са респективно с 9,3% и 11,8% по-високи спрямо същия период на 2018 г. Това се дължи на високите стойности в началото на годината, докато през последните месеци се наблюдава спад на цените под миналогодишните нива, повлиян от прогнозите за увеличение на световното предлагане през новия пазарен сезон 2019/20. Средно за първите девет месеца на 2019 г. изкупната цена на царевичата за зърно отчита 3%-но понижение на годишна база. През м. септември 2019 г. трите основни фуражни култури се търгуват на цени, с между 5% и 18% по-ниски от отчетените по същото време на 2018 г., като най-сериозно поевтиняване е налице при пшеницата.

Фиг. 12. Цени на едро на фуражни смеси за изхранване на крави и овце през периода януари 2017 г. – септември 2019 г. (лв./тон)



Източник: САПИ

Цените на фуражните смеси като цяло отразяват измененията на цените на зърнените култури, но в по-малка степен и с известно закъснение. По данни на САПИ, средната цена на едро на фуражни смеси за изхранване на крави и овце през 2018 г. е с 2,6% по-ниска от отчетената през предходната 2017 г. Отразявайки поскъпването на някои от основните фуражни култури (Реколта `2018), към края на 2018 г. вече е

налице леко повишение и на цените на едро на този вид смески, което продължава и през първото тримесечие на 2019 г. Средно за деветте месеца на 2019 г., цената на едро на фуражните смески за крави и овце бележи ръст от 4,2% спрямо същия период на 2018 г., до 592 лв./тон.

Цени на мляко и млечни продукти

След отчетения ръст през предходната година, през 2018 г. се наблюдава леко понижение на изкупните цени на кравето мляко в България, под влияние на конюнктурата на европейския пазар и малко по-ниските цени на фуражните смески. Средно за 2018 г. изкупната цена на кравето мляко в страната намалява с 1,7% на годишна база, до 0,587 лв./кг (без ДДС). Средномесечните ценови стойности варират от 0,568 лв./кг през м. юни до 0,626 лв./кг през м. януари - по-високи в началото и в края на годината и по-ниски през пролетно-летните месеци (Табл. 8).

Таблица 8. Изкупни цени на краве мляко в България, лв./кг

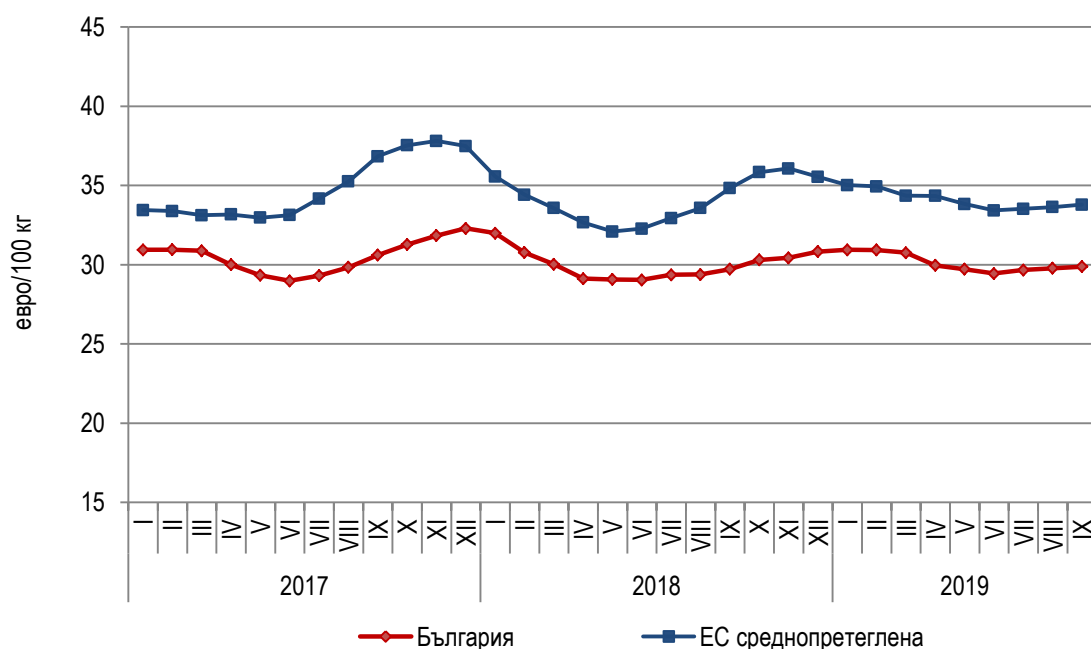
| | I | II | III | IV | V | VI | VII | VIII | IX | X | XI | XII | Средно за периода |
|----------------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------------------|
| 2016 | 0,561 | 0,551 | 0,534 | 0,503 | 0,484 | 0,481 | 0,490 | 0,506 | 0,531 | 0,565 | 0,584 | 0,600 | 0,532 |
| 2017 | 0,605 | 0,605 | 0,604 | 0,587 | 0,574 | 0,567 | 0,573 | 0,584 | 0,598 | 0,612 | 0,623 | 0,632 | 0,597 |
| 2018 | 0,626 | 0,602 | 0,587 | 0,570 | 0,569 | 0,568 | 0,574 | 0,575 | 0,581 | 0,593 | 0,595 | 0,603 | 0,587 |
| 2019 | 0,605 | 0,605 | 0,602 | 0,586 | 0,581 | 0,576 | 0,580 | 0,582 | 0,584 | | | | 0,589 |
| Изм. 2018/2017 | 3,4% | -0,6% | -2,8% | -2,9% | -0,9% | 0,2% | 0,2% | -1,5% | -2,9% | -3,1% | -4,4% | -4,5% | -1,7% |
| Изм. 2019/2018 | -3,3% | 0,5% | 2,4% | 2,9% | 2,2% | 1,4% | 1,0% | 1,4% | 0,5% | | | | 1,0% |

Източник: МЗХГ, въз основа на данни от изкупвачите на краве мляко (предварителни данни за м. август 2019 г.)

От началото на 2019 г. пазарът на краве мляко в страната е сравнително спокоен. Като цяло, средномесечните изкупни цени се движат малко над нивата отпреди една година (с изключение на м. януари), с тенденция на леко понижение през второто тримесечие и стабилизиране около 0,581 лв./кг от края на пролетта до началото на есента. Средно за периода януари – септември 2019 г., изкупната цена на кравето мляко за страната е 0,589 лв./кг, с 1% по-висока на годишна база.

Наблюденията показват, че изкупните цени на кравето мляко в страната следват тенденциите на европейския пазар, като традиционно се движат под среднопнетеглената цена за ЕС (Фиг. 13). По данни на Европейската обсерватория за наблюдение на пазара на мляко, в рамките на първите девет месеца на 2019 г. е налице слабо намаление на среднопнетеглената цена на сурово краве мляко в ЕС – от 35,02 евро/100 кг през януари до около 33,60 евро/100 кг през последните три месеца. Независимо от това, през по-голямата част от периода средните цени на кравето мляко в ЕС са малко по-високи на годишна база (средно с 1,6% за осемте месеца), подкрепени от устойчивото търсене на млечни продукти както на вътрешния, така и на световния пазар.

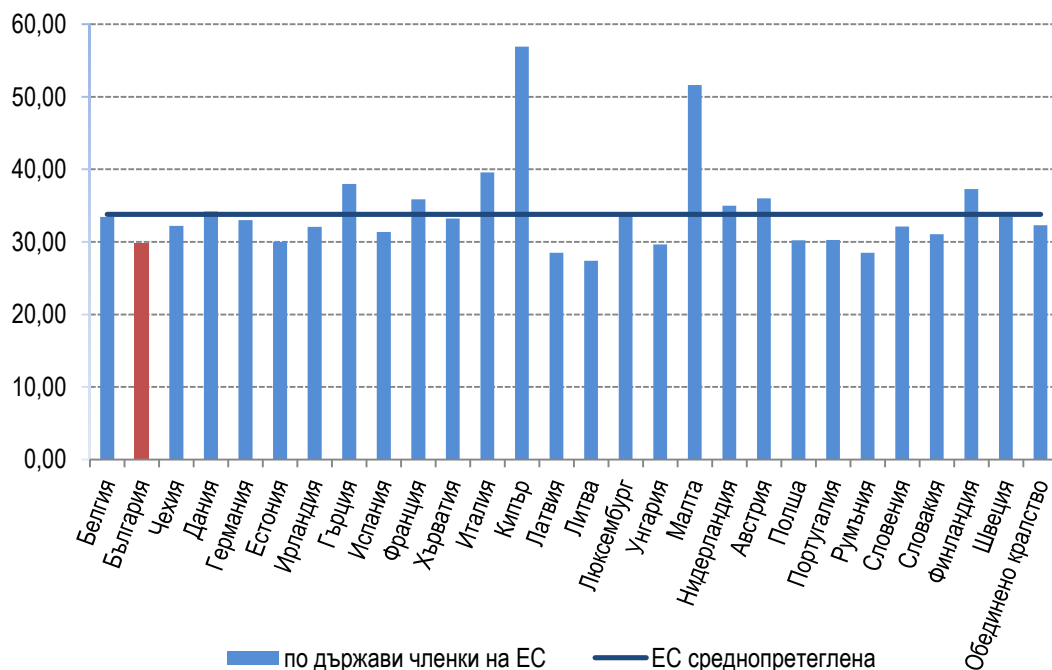
Фиг. 13. Средни цени на сурово краве мляко в ЕС и в България (евро/100 кг)



Източник: ЕК

По предварителни данни на Европейската комисия, среднопотеглената цена на сурово краве мляко в ЕС за м. август 2019 г. е 33,78 евро/100 кг (66,07 лв./100 кг), с 3% под отчетената по същото време на 2018 г., но с 1,9% над средната за последните пет години.

Фиг. 14. Средни изкупни цени на краве мляко през м. септември 2019 г. по държави членки на ЕС (евро/100 кг)



Източник: ЕК

Ситуацията варира значително по държави-членки, като средните цени на млякото за м. август 2019 г. са в широките граници от 27,38 евро/100 кг в Литва до 56,92 евро/100 кг в Кипър (Фиг. 14). В повечето страни от ЕС е налице понижение на изкупните цени на суровото краве мляко на годишна база, достигащо до 13% в Ирландия. От друга страна, в Кипър, Хърватия, Чехия, Португалия, Испания, Унгария, Словения и Италия августовските изкупни цени са все още с между от 0,2% и 12% над нивата отпреди една година.

Средната изкупна цена на кравето мляко в България за м. септември 2019 г. (29,88 евро/100 кг или 58,44 лв./100 кг) е с 11,5% по-ниска от среднопретеглената за целия ЕС. Сравнявайки с другите държави-членки, българската изкупна цена е близка до тези в Естония, Полша и Португалия и по-висока само спрямо тези в Унгария, Латвия, Румъния и Литва.

Таблица 9. Цени на мляко и млечни продукти през 2018 г.

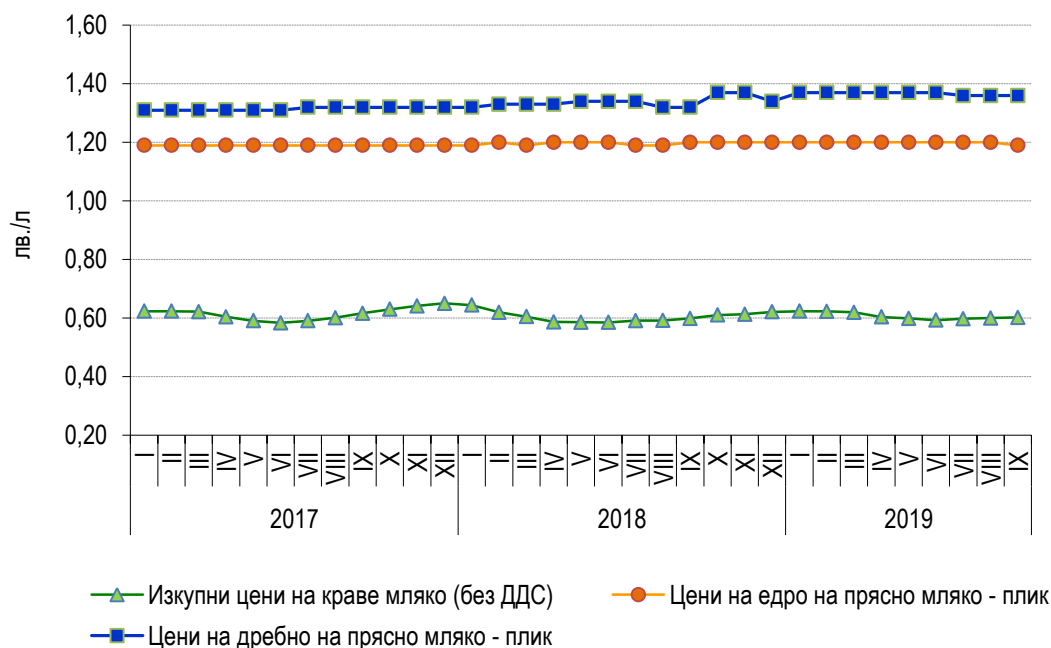
| Период / Продукт | 2017 | 2018 | | | | | | | | | | | | Изм. 2018/ 2017 | | |
|-------------------------------------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-----------------------|-------|------|
| | ср. | I | II | III | IV | V | VI | VII | VIII | IX | X | XI | XII | | ср. | |
| Цени на едро | | | | | | | | | | | | | | | | |
| Мляко прясно - лв./л плик | 1,19 | 1,19 | 1,20 | 1,19 | 1,20 | 1,20 | 1,20 | 1,19 | 1,19 | 1,20 | 1,20 | 1,20 | 1,20 | 1,20 | 1,20 | 0,8% |
| Мляко кисело - лв./кофичка 400 г | 0,80 | 0,82 | 0,83 | 0,83 | 0,83 | 0,83 | 0,83 | 0,83 | 0,83 | 0,83 | 0,86 | 0,84 | 0,84 | 0,83 | 3,7% | |
| Масло - лв./кг | 13,69 | 16,47 | 16,26 | 16,06 | 15,97 | 15,95 | 16,00 | 16,07 | 16,03 | 16,08 | 16,07 | 16,08 | 15,94 | 16,08 | 17,5% | |
| Сирене краве - лв./кг | 7,02 | 7,47 | 7,47 | 7,45 | 7,45 | 7,45 | 7,45 | 7,45 | 7,43 | 7,44 | 7,45 | 7,48 | 7,50 | 7,46 | 6,2% | |
| Кашкавал "Витоша" - лв./кг | 11,64 | 12,15 | 12,09 | 12,07 | 12,04 | 12,04 | 12,04 | 12,01 | 11,98 | 12,00 | 12,04 | 12,08 | 12,08 | 12,05 | 3,5% | |
| Цени на дребно | | | | | | | | | | | | | | | | |
| Мляко прясно - лв./л плик | 1,32 | 1,32 | 1,33 | 1,33 | 1,33 | 1,34 | 1,34 | 1,34 | 1,32 | 1,32 | 1,37 | 1,37 | 1,34 | 1,34 | 1,5% | |
| Мляко кисело - лв./кофичка 400 г | 0,88 | 0,90 | 0,91 | 0,90 | 0,94 | 0,93 | 0,94 | 0,91 | 0,93 | 0,93 | 0,91 | 0,91 | 0,94 | 0,92 | 4,5% | |
| Масло - лв./125 г | 2,37 | 3,12 | 3,05 | 3,02 | 3,02 | 2,96 | 2,97 | 2,96 | 2,47 | 2,47 | 2,97 | 2,97 | 2,96 | 2,91 | 22,8% | |
| Сирене краве - лв./кг | 9,77 | 10,05 | 10,08 | 10,09 | 10,10 | 10,10 | 10,1 | 10,11 | 9,74 | 9,74 | 10,01 | 10,02 | 10,02 | 10,01 | 2,5% | |
| Кашкавал "Витоша" - лв./кг | 14,43 | 14,76 | 14,88 | 14,86 | 14,90 | 14,91 | 14,91 | 14,89 | 14,45 | 14,45 | 15,02 | 14,99 | 14,99 | 14,83 | 2,8% | |

Източник: САПИ ЕООД

Независимо от малко по-ниската изкупна цена на кравето мляко в страната, през 2018 г. средните цени по веригата на предлагане на млечни продукти бележат повишение на годишна база. Това се дължи на покачването на разходите за други ценообразуващи фактори (като горива, електроенергия и труд), както и на повишението на цените на международните пазари, подкрепяно от силното търсене.

Средногодишните цени на едро на основните млечни продукти нарастват с между 0,8% и 17,5% спрямо предходната 2017 г., като най-значително е поскъпването на маслото. По-умерено е покачването на цените на кравето сирене, киселото мляко и кашкавала от краве мляко (с между 3,5% и 6,2%), а слабо изразено – при прясното мляко.

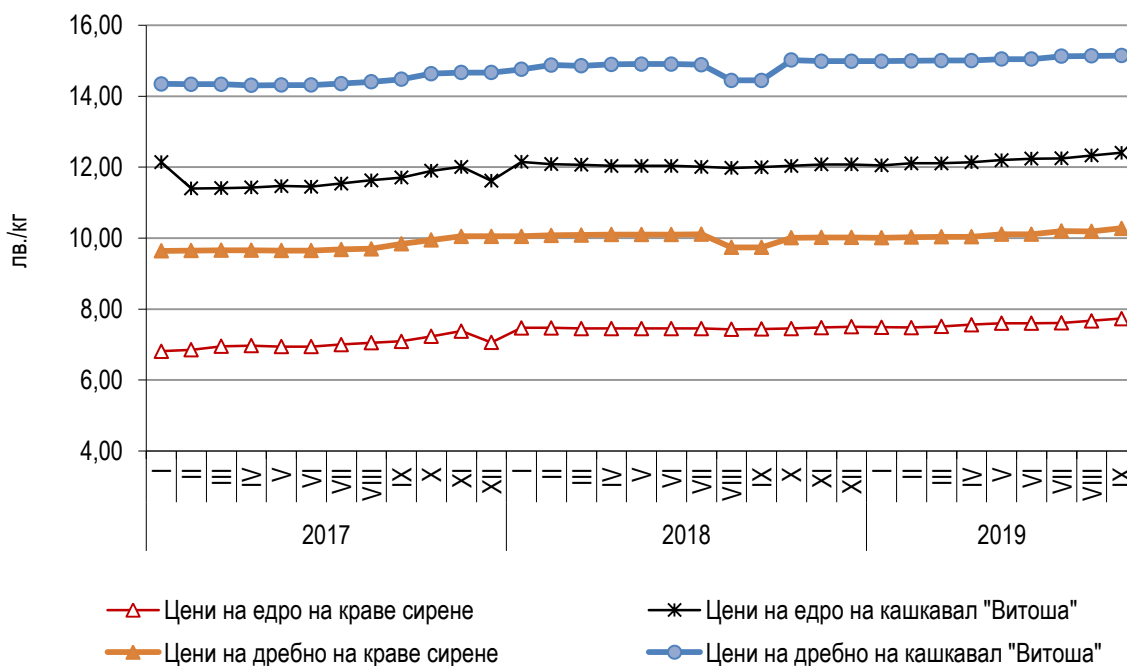
Фиг. 15. Цени на краве мляко през периода януари 2017 - септември 2019 г. (лв./литър)



Източник: САПИ ЕООД – цени на едро и дребно, МЗХГ – изкупни цени (въз основа на данни от изкупвачите на краве мляко)

Следвайки тенденцията при търговията на едро, годишното поскъпване на млечните продукти през 2018 г. на *дребно* е в широкия диапазон от 1,5% при прясното мляко до 22,8% при маслото.

Фиг. 16. Средномесечни цени на краве сирене и кашкавал "Витоша" през периода януари 2017 - септември 2019 г. (лв./кг)



Източник: САПИ ЕООД

От началото на 2019 г. цените на едро и дребно на млечните продукти са относително стабилни, като цяло движейки се около или малко над нивата от предходната година.

Средно за периода януари – септември 2019 г., при търговията *на едро* на годишна база се отчита слабо поскъпване на кашкавал „Витоша“, кисело мляко и краве сирене, в рамките на 1,2% - 1,7%. Средната цена на едро на прясно мляко–плик се запазва без промяна спрямо аналогичния период на 2018 г., а известно поевтиняване е налице единствено при маслото - с 0,6% (Табл. 10).

Цените на дребно на основните млечни продукти бележат леко нарастване спрямо деветте месеца на предходната година - средно с между 1% и 3%, най-съществено при прясното мляко и маслото.

Очакванията са до края на 2019 г. цените на млякото и млечните продукти да продължат да се движат около или малко над нивата от предходната година.

Таблица 10. Средномесечни цени на мляко и млечни продукти през периода януари - септември 2019 г.

| Период /Продукт | I-IX. 2018 ср. | I-IX.2019 | | | | | | | | | | Изм. I-IX. 2019/ 2018 | |
|--------------------------------------|----------------------|-------------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|--------------------------------|-----------|
| | | I | II | III | IV | V | VI | VII | VIII | IX | ср. | | |
| Цени на едро | | | | | | | | | | | | | |
| Мляко прясно - лв./л плик | 1,20 | 1,20 | 1,20 | 1,20 | 1,20 | 1,20 | 1,20 | 1,20 | 1,20 | 1,20 | 1,19 | 1,20 | 0,0% |
| Мляко кисело - лв./бр. кофичка 400 г | 0,83 | 0,84 | 0,84 | 0,84 | 0,84 | 0,84 | 0,85 | 0,85 | 0,85 | 0,85 | 0,85 | 0,84 | 1,2% |
| Масло - лв./кг | 16,10 | 15,92 | 15,96 | 15,91 | 15,99 | 15,99 | 16,07 | 16,12 | 16,03 | 16,00 | 16,00 | 16,00 | - 0,6% |
| Сирене краве - лв./кг | 7,45 | 7,49 | 7,48 | 7,51 | 7,56 | 7,60 | 7,60 | 7,61 | 7,67 | 7,73 | 7,73 | 7,58 | 1,7% |
| Кашкавал "Витоша" - лв./кг | 12,05 | 12,05 | 12,11 | 12,11 | 12,14 | 12,2 | 12,24 | 12,25 | 12,33 | 12,41 | 12,41 | 12,20 | 1,2% |
| Цени на дребно | | | | | | | | | | | | | |
| Мляко прясно - лв./л плик | 1,33 | 1,37 | 1,37 | 1,37 | 1,37 | 1,37 | 1,37 | 1,37 | 1,36 | 1,36 | 1,36 | 1,37 | 3,0% |
| Мляко кисело - лв./бр. кофичка 400 г | 0,92 | 0,91 | 0,91 | 0,93 | 0,93 | 0,93 | 0,93 | 0,93 | 0,93 | 0,93 | 0,93 | 0,93 | 1,1% |
| Масло - лв./125 г | 2,89 | 2,97 | 2,97 | 3,01 | 3,00 | 2,99 | 2,99 | 2,99 | 2,97 | 2,99 | 2,99 | 2,98 | 3,1% |
| Сирене краве - лв./кг | 10,01 | 10,01 | 10,03 | 10,04 | 10,04 | 10,11 | 10,11 | 10,20 | 10,19 | 10,28 | 10,28 | 10,11 | 1,0% |
| Кашкавал "Витоша" - лв./кг | 14,78 | 14,99 | 15,00 | 15,01 | 15,01 | 15,05 | 15,05 | 14,73 | 14,72 | 15,15 | 15,15 | 14,97 | 1,3% |

Източник: САПИ ЕООД

II. Ситуация и перспективи на пазара на ЕС

По данни на Европейската комисия, през първите седем месеца на 2019 г. доставките на краве мляко в ЕС са нараснали с 0,2% спрямо същия период на 2018 г.

Основни фактори, допринесли за стабилното производство, са благоприятните дъждове през пролетта, подобрили наличието и качеството на тревата в основните производствени райони и сравнително ниските цени на фуражите, позволили на земеделските производители да използват повече комбинирани фуражи.

Увеличените доставки на краве мляко през периода януари - юли 2019 г. се отразяват в леко нарастване на производството на някои основни млечни продукти в ЕС на годишна база, като масло (+3%) и обезмаслено мляко на прах (+0,3%). Намаление на производството за периода се отчита при пълномасленото мляко на прах (-3,7%), млякото за пиене (-1,7%), ферментиралото мляко (-0,8%) и сирената (-0,6%).

През първите седем месеца на 2019 г. общият експорт на млечни продукти от ЕС се е увеличил с 6% спрямо същия период на 2018 г. като обем, изразен в млечен еквивалент, и с 12% в стойностно изражение. Наблюдава се значителен ръст на изнесените количества обезмаслено мляко на прах (+28%) и масло (+19%). По-слабо е нараснал експортът на сирена (с 2%). На този етап, намаление на износа се отчита при млечните мазнини (-21%), пълномасленото мляко на прах (-19%) и суроватката на прах (-2%). Очаква се общият експорт на млечни продукти от ЕС за цялата 2019 г. да бъде с около 5% над нивото от предходната година (прогнозата не отчита евентуален негативен ефект от наложените от САЩ допълнителни мита при внос на млечни продукти от държави членки на ЕС).

Наблюдаваните през лятото по-високи от обичайните температури и валежи под средното ниво са ограничили развитието на тревата в много части на ЕС като източна Германия, северна Полша и части от Франция и Испания. По-благоприятен е бил климатът в Ирландия, Великобритания и някои други държави-членки. Сухите условия през лятото са компрометирали и производството на силажна царевица, по-специално в централна и северна Франция, северна Германия и западна Полша.

Доставките на краве мляко в ЕС за цялата 2019 г. се предвижда да нараснат едва с 0,5% в сравнение с 2018 г., до близо 158 млн. тона, при редуциране на поголовието на млечните крави (с около 0,7%) и очаквано забавяне на ръста на продуктивността, заради сушата и намалените покупки на комбинирани фуражи. Очакваното намаление на доставките във Франция (-0,5%), Нидерландия (-1%) и Италия (-0,5%) може да бъде компенсирано от увеличение в Дания (+0,5%), Полша (+2%), Великобритания (+2%) и особено в Ирландия (+8%). Производството в Германия се очаква да остане стабилно.

При благоприятни климатични условия и устойчиво търсене на европейски млечни продукти, през 2020 г. се очаква по-нататъшен ръст на доставките на мляко в ЕС с около 0,7%, вследствие на увеличение на продуктивността (+1,2%) и забавяне на темпа на намаление на броя на млечните крави (-0,4%).